

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLÂMI

Esas No : 2024/10637

Karar No : 2025/695

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Beykoz 1. Asliye Hukuk Mahkemesi

TARİHİ : 08.02.2023

SAYISI : 2022/685 E., 2023/69 K.

DAVACI : İmran Öztürk Queiss

DAVALI : Beykoz İlçe Nüfus Müdürlüğü

DAVA TÜRÜ : Nüfus

TEMYİZ EDEN : Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hakimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

Davacı kadın tarafından eşinin soyadının telaffuzunun zor olduğu, bu nedenle sadece kızlık soyadını kullanmak istediği belirtilerek Beykoz 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açılmış, İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama sonunda davanın kabulüne karar verilmiş, karar taraflarca istinaf edilmeyerek 19.06.2023 tarihinde kesinleştirilmiş, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 19.12.2024 tarihli yazısı ile, karar ile ilgili kanun yararına temyiz talebinde bulunulmuş, dosya Dairemize gönderilmiştir.

4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun Üçüncü Kısım hariç olmak üzere İkinci Kitabı ile 4722 sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun kapsamındaki aile hukukundan doğan dava ve işler aile mahkemesinde görülür.

Görevle ilgili düzenlemeler kamu düzenine ilişkin olup, taraflar ileri sürmese dahi yargılamanın her aşamasında re'sen gözetilir. Taraflar da yargılama bitinceye kadar görev itirazında bulunabilirler. Görev itirazı yapılmamış olsa bile re'sen mahkeme, ilk önce görevli olup olmadığını inceleyip karara bağlamalıdır.

Somut davanın, evli kadının yalnızca evlenmeden önceki soyadını kullanmasına izin verilmesine ilişkin olduğu, bu niteliği itibarıyla uyuşmazlığın “Aile Hukukuna” ilişkin bulunduğu anlaşılmaktadır. Aile hukukundan kaynaklanan işbu davaya, 4787 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi gereğince aile mahkemesinde bakılması gerekmektedir. Görevli mahkeme aile mahkemesidir.

Bu itibarla; Mahkemece uyuşmazlığın çözümünde aile mahkemesinin görevli olduğu gözetilerek, müstakil aile mahkemesi bulunduğu anda görevsizlik kararı verilmesi, yoksa aile mahkemesi sıfatıyla davaya bakılması gerekirken, yanılırlı değerdendirme ile işin esasına girilmek suretiyle hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı bulunmuş ve hükmün kanun yararına bozulmasını gerektirmiştir.

KARAR

Açıklanan sebeple;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Kanun’un 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**,

Dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

23.01.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLÂMI

Esas No : 2024/4078
Karar No : 2025/589

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Gebze Tüketici Mahkemesi
TARİHİ : 09.05.2024
SAYISI : 2024/188 E., 2024/312 K.
DAVACI : Otoyol Yatırım ve İşletme A.Ş. vekili Avukat Atilla Çamlı
DAVALI : Birol Karlıdağ
DAVA TARİHİ : 24.04.2024

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizden incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; davalının müvekkilinin işletmekte olduğu ücretli otoyoldan geçişi esnasında aracına otoyolda yer alan araç parçalarının isabet etmesi nedeniyle aracının maddi zarara uğradığı gerekçesiyle Tüketici Hakem Heyetine başvurduğunu, dava konusu uyuşmazlığın haksız fiili niteliğinde olduğundan Asliye Hukuk Mahkemesinin görevine girdiğini belirterek Darıca İlçe Tüketici Hakem Heyetinin 094520240000948 karar numaralı ve 29.03.2024 tarihli kararının iptalini ve ilgili Tüketici Hakem Heyeti kararına ilişkin İstanbul Anadolu 7. İcra Müdürlüğünün 2024/5648 E. sayılı icra takibinin tedbiren durdurulmasını talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı tarafa dava dilekçesi tebliğ edilmemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Kocaeli 1. Tüketici Mahkemesinin 29.04.2024 tarihli ve 2024/166 E., 2024/273 K. sayılı ilamıyla; Darıca İlçe Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığının Gebze İlçesinde bulunduğu, Tüketici Hakem Heyeti kararlarına karşı Tüketici Hakem Heyetinin bulunduğu yerdeki Tüketici Mahkemesine itiraz edilmesi gerektiği, Gebze Tüketici Mahkemelerinin yetkili ve görevli olduğu gerekçesiyle davanın kesin yetkiye ilişkin dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmiştir.

Dosyanın gönderildiği İlk Derece Mahkemesinin ilam başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile taraflar arasında hizmet sözleşmesinin ifasından kaynaklı bir uyuşmazlık bulunmadığı, taraflar arasındaki uyuşmazlığın haksız fiilden kaynaklı tazminat talebinden ibaret olduğu, davacının tüketici tanımına girmediği, Tüketici Kanunu kapsamında bulunmayan uyuşmazlığın Asliye Hukuk Mahkemesinde görülmesi gerektiği, Mahkemenin ve Hakem Heyetinin görevli olmadığı, Hakem Heyetinin davaya konu başvuruya ilişkin görevsizlik sebebi ile başvuruyu reddetmesi gerektiği

gerekçesiyle davanın kabulü ile; Darıca İlçe Tüketici İlçe Hakem Heyeti Başkanlığınca verilen 29.03.2024 tarihli ve 094520240000948 sayılı kararının iptaline karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Sebepleri

İlk Derece Mahkemesinin ilam başlığında belirtilen kararına yönelik Adalet Bakanlığınca; Mahkemece, davacının otoyolu işleten hizmet sağlayıcı, davalının otoyoldan geçiş yapan araç sahibi olarak tüketici ve taraflar arasındaki işlemin de tüketici işlemi olduğu dikkate alınarak yapılacak yargılamaya sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, dava dilekçesi davalıya tebliğ olunmadan hukuki dinlenilme hakkını ihlal ederek yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu ileri sürülerek kanun yararına temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davacı şirketin işlettiği otoyolu kullanan davalının aracında meydana gelen maddi zararın giderilmesine yönelik Darıca İlçe Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığınca verilen kararın iptali istemine ilişkin olup, kanun yararına temyiz yolunda uyuşmazlık, davalının aracında meydana gelen zararın giderilmesi isteminde Tüketici Mahkemesinin görevli olup olmadığı, hukuki dinlenilme hakkının ihlali niteliğinde karar verilip verilmediği noktasında toplanmaktadır.

1. Dava tarihinde yürürlükte bulunan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesine göre tüketici; ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi, tüketici işlemi; mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dahil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekalet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dahil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi ifade eder.

6502 sayılı Kanun'un 73. maddesi, bu Kanun'un uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa Tüketici Mahkemelerinde bakılacağı öngörülmüştür.

Bir hukuki işlemin sadece 6502 sayılı Kanun'da düzenlenmiş olması tek başına o işlemde kaynaklanan uyuşmazlığın Tüketici Mahkemesinde görülmesini gerektirmez. Bir hukuki işlemin 6502 sayılı Kanun kapsamında kaldığının kabul edilmesi için taraflardan birinin tüketici olması gerekir. Somut uyuşmazlıkta, aracın hususi araç vasfında olduğu, davacı şirketin ücretli otoyoldan geçişi sırasında hizmet kusurundan kaynaklı olarak davalının aracında maddi hasarın meydana geldiği, davalının talep ettiği bedelin Tüketici Hakem Heyetinin görevi kapsamında kaldığı anlaşıldığından uyuşmazlığın bu noktada çözümü 6502 sayılı Kanun kapsamında kalmaktadır. Bu kanunun uygulanması ile ilgili her türlü ihtilafa Tüketici Mahkemelerinde bakılır ve görevle ilgili düzenlemeler kamu düzenine ilişkin olup taraflar ileri sürmesi dahi yargılamanın her aşamasında resen gözetilir. Görevle ilgili hususlarda kazanılmış hak söz konusu olmaz. Hal böyle olunca, davaya bakmaya Tüketici Mahkemesinin görevli olduğunun kabulü gerekir.

O halde Mahkemece, Tüketici Mahkemelerinin görevli olduğundan bahisle işin esasına girilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekmektedir.

2. Yargılamanın hukuka uygun ve sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi, iddia ve savunmanın özgürce ileri sürülebilmesi ve delillerin eksiksiz olarak toplanıp tartışılabilmesi, öncelikle tarafların yargılamadan haberdar edilmeleri ile olanaklıdır. Hasımsız davalar hariç olmak üzere, dava dilekçesi ile duruşma gün ve saati karşı tarafa tebliğ edilmeden ve taraf teşkili sağlanmadan davaya bakılamaz ve yargılama yapılamaz.

Hukuki dinlenilme hakkı Anayasanın 36. maddesi ile düzenlenen iddia ve savunma hakkının kullanılmasına olanak tanınması ilkesinin doğal bir sonucudur ve aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları

Sözleşmesinin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının da en önemli unsurudur.

Bu hak ayrıca 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 27. maddesinde “*Davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahiptirler. Bu hak, yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, açıklama ve ispat hakkını, Mahkemenin açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini içerir.*” şeklinde düzenlenmekle birlikte bu ifadeleri de kapsayan çok daha geniş bir anlama sahiptir.

Kamu düzeni ile ilgili olan hukuki dinlenilme hakkı çerçevesinde, tarafların gerek yargı organlarıncı gerekse karşı tarafca yapılan işlemler konusunda bilgilendirilmeleri zorunludur. Davanın tarafları ile vekillerinin davaya ilişkin işlemleri öğrenebilmesi için, tebligatın davanın taraflarına usulüne uygun olarak yapılması, duruşma gün ve saatinin kendilerine bildirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde tarafların hukuki dinlenilme ve bu kapsamda adil yargılanma hakları ihlal edilmiş olacaktır.

Somut olayda; davacı davasını açtıktan sonra Mahkemece 09.05.2024 tarihinde tensip tutanağı başlıklı tutanakla tensiben görevsizlik kararı verilmiş olup davalıya dava dilekçesi tebliğ edilip cevap dilekçesi sunma imkanı verilmeden hüküm tesis edilmiştir.

Mahkemece, hukuki dinlenilme hakkının ihlaline neden olacak şekilde davalıya dava dilekçesi tebliğ edilip cevap dilekçesi sunma imkanı tanınmadan tensiben görevsizlik kararı verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının HMK'nın 363/1 hükmüne dayalı kanun yararına temyiz istemlerinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA,**

Kararın bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

03.02.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

TÜRK MİLLETİ ADINA YARGITAY İLÂMI

Esas No : 2025/92
Karar No : 2025/594

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Afyonkarahisar 1. Asliye Hukuk (Tüketici) Mahkemesi
TARİHİ : 07.03.2024
SAYISI : 2023/97 E., 2024/124 K.
DAVACI : Türkiye Garanti Bankası A.Ş. vekili Avukat Rüya Arık
DAVALI : Mehmet Kırıcı vekili Avukat İbrahim Polat
DAVA TARİHİ : 09.03.2023

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; davalının müvekkili banka tarafından kendisine tahsis edilen 593-7896646 no.lu kredi hesabından doğan borçlarını ödemediğini, hesap kat edildiğini, borcun ödenmemesi üzerine taraflarınca Afyonkarahisar İcra Müdürlüğünün 2022/4207 E. sayılı dosyası ile icra takibine girildiğini, davalının icra takibine itiraz ettiğini, ancak davalı/ borçlunun daha sonra müvekkili bankaya borcuna mahsuben 06.07.2022 tarihinde 4.280,00 TL ve 02.03.2023 tarihinde 1.060,00 TL olmak üzere toplam 5.340,00 TL ödeme yaptığını, takip çıkışında 17.250,51 TL olan dosya alacağının 11.910,51 TL'ye düştüğünü belirterek 11.910,51 TL bakımından davalının icra takibine yapmış olduğu haksız ve kötü niyetli itirazının iptali ile takibin devamına, davalı aleyhine %20'den aşağı olmamak üzere icra inkar tazminatına hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; borcunun olmadığını, ödemelerde gecikme olmadığını, müvekkili aleyhine henüz borç muaccel olmamasına rağmen icra takibi başlatıldığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile borç tasfiye sözleşmesinin 3. maddesinde ödeme planındaki taksitlerden birinin bile gecikmesi durumunda sözleşmenin hükümsüz kalacağının açıkça belirtildiği, bilirkişi raporunun hüküm kurmaya elverişli olduğu gerekçesiyle davanın kabulü ile davalının Afyonkarahisar İcra Müdürlüğünün 2022/4207 E. sayılı takip dosyasına yapmış olduğu itirazın iptali ile takibin 11.910,51 TL üzerinden devamına, asıl alacağın %20'si oranında icra inkar tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Sebepleri

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına yönelik Adalet Bakanlığınca; Mahkemece davacı banka tarafından davalıya 6502 sayılı Kanun'un 28. maddesine uygun bir muacceliyet ihtarı yapılmadığından, davalının kanunun aradığı anlamda temerrütünden bahsedilemeyeceği, henüz vadesi gelmeyen taksitlerin muaccel hale geldiğinin kabul edilemeyeceği ancak icra takip tarihi itibarıyla vadesi gelmiş taksitler yönünden muacceliyetin söz konusu olacağı dikkate alınmaksızın, yazılı şekilde karar verilmiş olmasının usul ve yasaya aykırı olduğu ileri sürülerek kanun yararına temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Yuşmazlık, tüketici kredisinin taksitlerinin ödenmemesi nedeniyle tüm alacağın muaccel olduğundan

bahisle hesap kat edilerek kalan tüm taksitlerin ödenmesi için davalı aleyhine başlatılan icra takibine yapılan itirazın iptali istemine ilişkin olup, kanun yararına temyiz yolunda uyumsuzluk, davalı tarafa gönderilen muacceliyet ihtarinın usule uygun olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un (6502 sayılı Kanun) 28/1. maddesinde; *"Belirli süreli kredi sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, kredi veren, borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak kredi verenin bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir. Kredi verenin bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur."* düzenlemesi mevcuttur.

Dava dosyasının incelenmesinde; davalının davacı bankadan 19.01.2022 tarihli tüketici kredisi kullandığı ve 17.02.2022 tarihli muacceliyet ihtarinın koşullara uygun olarak ihtar tarihi itibarıyla vadesi gelmiş borç ve faizlerini gösterir şekilde 30 günlük ödeme süresi içeren ve bu süre sonunda ödeme yapılmazsa muaccel hale gelecek tüm borç ve faizi bildirir nitelikte olmadığı, bu haliyle davalıya yapılan muacceliyet ihtarinın usul ve yasaya uygun olmadığı anlaşılmaktadır.

O halde, Mahkemece davacı banka tarafından davalıya 6502 sayılı Kanun'un 28. maddesine uygun bir muacceliyet ihtar yapılmadığından, davalının kanunun aradığı anlamda temerrütünden bahsedilemeyeceği, henüz vadesi gelmeyen taksitlerin muaccel hale geldiğinin kabul edilemeyeceği ancak icra takip tarihi itibarıyla vadesi gelmiş taksitler yönünden muacceliyetin söz konusu olacağı dikkate alınarak hüküm tesis edilmesi gerekirken yanlışlıkla gerekçe ile yazılı şekilde karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olduğundan Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekmektedir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 363/1 hükmüne dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**,

Kararın bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

03.02.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.